De Molenvriend

nr. 112

Molenvrienden Land van Cuijk

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en omstreken
www.molenvrienden.nl

BESTUUR

VOORZITTER	Harm van Es	Floralaan 50
	Tel. 0485-578613	5831 TA BOXMEER
SECRETARIS	Nico van den Broek	Cantheelen 125
	Tel. 06-13361153	5431 MA CUIJK
	E-mail: secretaris@molenvrienden.nl	
PENNINGMEESTER	Jan van Riet	Pelgang 1
	Tel. 0485-383551	5841 BJ OPLOO
BESTUURSLEDEN	Martijn van de Hulsbeek	Ham 4
	Tel. 06-41156032	5446 XP WANROIJ
	Aart Mul	De Jasmijn 4
	Tel. 0485-574793	5831 SL BOXMEER

IBAN: NL03RABO0168981858 *onder vermelding adres penningmeester*

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK *Het regionale molenarchief is ondergebracht in molen "De Vooruitgang" te Oeffelt. Inlichtingen bij John Houben.*

Het werk van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk wordt mede mogelijk gemaakt door:
Beijk Molenbouw bv, Afferden (L)
Bol Adviseurs, Boxmeer
drukkervanderegio.nl, Boxmeer
J. van Haren Diervoeders b.v. Gassel
Van Haren Installaties bv, Cuijk
Havens Diervoeders, Maashees
Forfarmers, Lochem
Molensteenmakerij Hans Titulaer, Plasmolen
Elektro Technisch Buro Nabuurs bv, Boxmeer
Nabuurs Transport bv, Haps

Colofon

DE MOLENVRIEND 112, jaargang 37, nummer 3, december 2021
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht 18 januari 1985.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is minimaal € 20,--. Aanmelden als lid kan bij de secretaris of via de website www.molenvrienden.nl. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers € 3,50 (excl. verzendkosten).

ISSN 1384 8526

REDACTIE	*Aart Mul*	*Frans Rademakers*
	Marko Sturm	
REDACTIEADRES	*De Jasmijn 4*	*5831 SL BOXMEER*
	e-mail: aart.mul@planet.nl	
	De Erica 2	*5831 RX BOXMEER*
	e-mail: j.m.sturm@alumnus.utwente.nl	
VERDER WERKTE(N) MEE	*Pieter de Haan, Peter Pouwels*	
ILLUSTRATIES	*John Houben, Aart Mul, Peter Pouwels*	

VOORPAGINA *De molenromp van De Hoop te Beers is omgebouwd tot woonhuis, maar wel "compleet" gemaakt met stelling en kap (foto Aart Mul)*

In dit nummer

pagina 2 **Colofon**
pagina 3 **In dit nummer**
Van de redactie
pagina 4 **Mededelingen van het bestuur**
pagina 5 **In memoriam – Jacqueline van Bergen-Kusters**
pagina 6 **In memoriam – Han Kaanen**
pagina 7 **Restauratie molen De Vooruitgang**
tekst en beeld bij de restauratiewerkzaamheden in Oeffelt
door: John Houben, Sonja Middelink en Aart Mul
pagina 9 **Brabants-Vlaamse dag**
verslag van de excursie in Zuidwest-Brabant
door: Aart Mul
pagina 11 **Kap molenromp "De Hoop" in Beers**
door: Aart Mul
pagina 14 **Inscriptie in molensteen**
door: Peter Pouwels
pagina 15 **Restauratie Martinus**
beeldverslag restauratie Beugense molen
door: Aart Mul
pagina 16 **75 jaar Beijk Molenbouw**
door: Aart Mul
pagina 17 **Drie geslaagde molenaars**
felicitaties voor Robert Hoffman, Pieter de Haan en Aart Mul
pagina 19 **Oberkulmer Rotkornspelt**
door: Aart Mul en Peter Pouwels
pagina 20 **Nieuws Molenstichting Noord-Brabant**
pagina 21 **Molens in de regio**

Van de redactie

Aan het eind van het jaar is er veel mooi molennieuws om op terug te blikken. Zo is de restauratie van de Martinus in Beugen voltooid, heeft de Korenbloem in Oploo zijn oorspronkelijke kleuren terug en vorderen de werkzaamheden aan de Vooruitgang in Oeffelt. Verder heeft de molenromp van Beers (zie voorblad) zijn kap met groot wiel terug.

De coronapandemie is helaas nog niet voorbij, zodat nog altijd veel molenactiviteiten op een laag pitje staan of niet door kunnen gaan. Als we van de positieve kant kijken, zien we dat, met de nodige beperkingen, het in de afgelopen periode wel mogelijk bleef om onze molens te bedienen, op beperkte schaal open te stellen en de opleiding voor vrijwllig molenaar door te laten gaan.
De redactie spreekt haar hoop uit dat we vol goede moed op kunnen gaan naar het volgende jaar. Ook dan hopen we weer op uw bijdragen om iedereen op de hoogte te kunnen houden van het nieuws over molens in onze regio.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

Als ik dit schrijf hebben we net de verkiezingen voor de nieuwe gemeente Land van Cuijk gehad en moet de persconferentie over corona nog komen. Beide hebben invloed op ons dagelijks leven als mens en als molenaar.

De nieuwe gemeente Land van Cuijk krijgt negen molens in eigendom, en ook nog een aantal meer op haar grondgebied. Als bestuur zijn we al enige tijd aan het nadenken over wat de rol van de Molenvrienden hierin kan of moet zijn. Binnenkort gaan we hier verder over praten met de betreffende 1e molenaars om vast te stellen wat onze doelstellingen zijn. Volgens mij moeten we hierbij drie onderwerpen in het oog houden. De eerste, misschien wel de belangrijkste, is de staat van onderhoud van de verschillende molens en de planmatige aanpak van het onderhoud. Hierbij komt natuurlijk ook gelijk de molenbiotoop om de hoek kijken. Of het nu een wind- of watermolen is, de biotoop is een belangrijk en best moeilijk te handhaven en in de praktijk uit te voeren onderwerp. Als derde moet er meer aandacht komen voor de vrijwillige beheerder van het monument, de molenaar, die zijn inbreng moet hebben zonder trekker te moeten worden. We zijn tenslotte molenaar geworden en geen vergadertijger!! Mocht u in uw omgeving iemand spreken die in de gemeente iets voor de molens kan doen, houd dan deze drie punten in het achterhoofd.

De coronamaatregen zitten ons als vereniging al een tijdje in de weg, de ledenvergadering in januari en de barbecue in de watermolen in Oploo hebben we mede daardoor maar afgeblazen. We zijn van plan om de vergadering te houden op 26 januari volgend jaar, maar het moet wel kunnen en vooral ook een veilige en gezellige avond worden. Nader bericht daarover volgt per e-mail.

Ter afsluiting wens ik u namens het bestuur goede en vooral gezonde feestdagen toe.

Harm van Es
voorzitter

Rabo Club Support 2021 -
Land van Cuijk en Maasduinen

Onze penningmeester Jan van Riet heeft onze vereniging ook dit jaar weer aangemeld voor de Rabo ClubSupport actie. Dit verzoek is gehonoreerd.

Ons doel was dit jaar om hiermee een bijdrage te ontvangen voor de regionale Molendag Land van Cuijk e.o. te houden op Tweede Paasdag, maandag 18 april 2022 op 5 molens in het zuidwestelijk deel van onze regio. Maar ook voor ledenwerving voor onze vereniging en voor promotie van het ambacht van (vrijwillig-) molenaar, als mooie en interessante hobby.
Vanaf 4 oktober kon iedereen met een RABO-rekening een stem uitbrengen.

We hebben 17 stemmen hebben gekregen en dat levert voor onze ‘Clubkas’ een bedrag van € 110,69 op. Wij bedanken de Rabobank en allen die de moeite hebben genomen om een stem op ons uit te brengen.

bestuur Molenvrieden Land van Cuijk e.o.

Agenda
(onder voorbehoud i.v.m. coronamaatregelen)
- za 2 april 2022: jaarvergadering GVM
- za 9 april 2022: recordpoging molens draaien
- ma 18 april 2022: regionale Molendag Land van Cuijk

Bij overname van artikelen en/of foto’s, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen niet, danwel ingekort te plaatsen en stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

In memoriam

Jacqueline van Bergen-Kusters
22 september 1935 – † 14 augustus 2021

Op 16 augustus 2021 liet molenaar John Houben, mede namens de andere molenaars van molen ‘De Vooruitgang’ in Oeffelt (Theo en Sonja), via de website van Molenvrienden ons weten dat de molen in Oeffelt in de rouwstand stond i.v.m. het overlijden van Jacqueline van Bergen-Kusters, levenspartner van molenaar Hans Heijs en lid van onze vereniging.

John Houben schreef daarbij:
Wij bedanken haar voor haar inzet als bestuurslid/penningmeester van de (inmiddels opgeheven, red.) “Stichting molens van de gemeente Boxmeer”, speciaal voor haar inzet voor de bouw van een wc en keuken in onze molen en haar werkzaamheden en deelname aan de voorbereiding van de feestelijkheden van het 100-jarig bestaan.

Maar Jacqueline heeft veel meer gedaan en betekend voor de molens en de molenvrienden in het Land van Cuijk e.o. Ook molenaar Frits Harteman bewaart dierbare herinneringen aan haar, als persoon en als initiatiefrijk en actief organisator in verschillende functies en activiteiten. Haar interesse voor molens kwam pas toen zij de partner van Hans Heijs werd. Aangezien zij nogal van organiseren hield en meende een bijdrage te kunnen leveren voor een goed molenbeheer in de ruimste zin, meldde zij zich aan voor een functie als bestuurslid van de nieuwe Stichting Molens gemeente Boxmeer. Aangezien er was bepaald dat er geen molenaars in het nieuwe bestuur mochten zitten, trok men bij de gemeente Boxmeer de wenkbrauwen op, Theo van Bergen was immers een molenaar. Dit misverstand werd snel verholpen. Zij zette zich vervolgens volledig in voor het welzijn van de molens in o.a. Beugen, Oeffelt en Rijkevoort. Verder nam zij deel aan excursies van de Molenvrienden, Gilde van Vrijwillige Molenaars en bezocht zij de Brabants-Vlaamse Contactdag.

Als bestuurslid heeft Jacqueline altijd haar mannetje gestaan. Zoals gezegd, organiseren was haar op het lijf geschreven. Zo begon zij de pogingen om de vervallen molen in Beers te restaureren weer nieuw leven in te blazen. Helaas is dat (toen) ondanks al haar werk niet gelukt. Verder heeft zij veel energie gestoken in de organisatie van het feest bij het 140-jarig bestaan van de Martinus in Beugen. Het vastleggen van de afspraken met o.a. het Gilde van Kessel in Duitsland en gemeentebestuur aldaar. Standhouders en goochelaar, dranken, tent met de school (voor de vlaggentjes) etc., etc. Het resulteerde in een geweldig feest.

De molenaars en molenvrienden in het Land van Cuijk e.o. gedenken Jacqueline in dankbaarheid voor wie ze was en voor alles wat ze voor ons door haar grote inzet betekend heeft.

molenaars en Molenvrieden Land van Cuijk e.o.

In memoriam

Han Kaanen
25 oktober 1956 – † 27 maart 2021

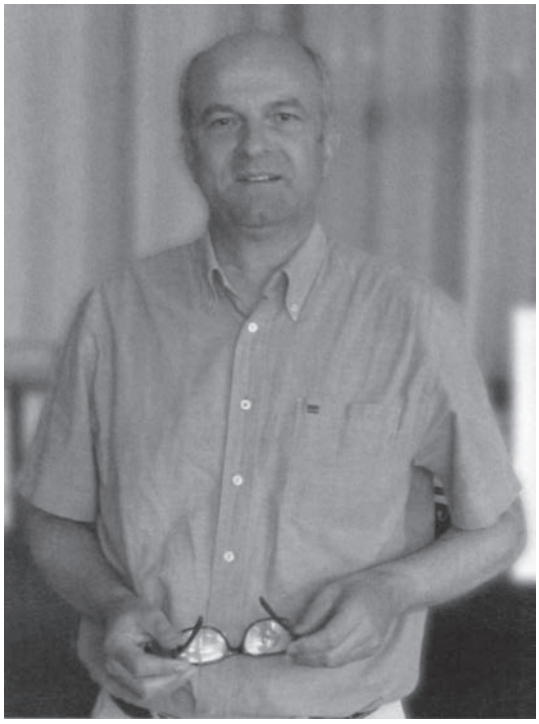

Op 27 maart 2021 overleed Han Kaanen, lid van de directie van Havens in Maashees.
Maar ook lid van de familie Kaanen, die eigenaar is van de monumentale watermolen van Vierlingsbeek, en sponsor van Molenvrienden Land van Cuijk. Er is toen in besloten kring afscheid van hem genomen, i.v.m. de corona-situatie van toen. In ons meinummer (nr. 111) hebben we daar nog geen melding van gemaakt. Han Kaanen is op 3 april 2012 te ruste gelegd op het kerkhof van Saint-Vaast-du-Val in zijn geliefde Normandië, Frankrijk.

Op vrijdag 29 oktober is daarom alsnog een herdenkingsdienst gehouden in de Sint-Petrus Bandenkerk ('De Grote Kerk') in Venray, gevolgd door een samenzijn met genodigden in Hotel Asteria. Velen gaven ook nu nog blijk van hun betrokkenheid.

Han studeerde bedrijfseconomie in Rotterdam, en woonde en werkte enkele jaren in het buitenland. Vanaf 1988 keerde hij terug naar Nederland, om zich in te zetten voor het familiebedrijf, Havens Diervoeders. Hij wordt herdacht als een veelzijdig, getalenteerd en aimabel mens, die veel betekende voor zijn gezin, familie, vrienden en collega's en voor zijn bedrijf.
Van hem zijn de woorden:
"Mijn leven is zo interessant geweest…
Wie heeft dat mogelijk gemaakt?
Wie kan ik bedanken en hoe dan?"

Wij gedenken hem met eerbied en in dankbaarheid voor wie hij was en wat hij betekend heeft.

de redactie van De Molenvriend.
Aart Mul

Restauratie molen De Vooruitgang

In De Molenvriend nr. 111, mei 2021, pag. 15, gaf John Houben uitleg over de restauratie van molen 'De Vooruitgang' in Oeffelt: wat gaat er gebeuren en wanneer gaat dat gebeuren. Met de toezegging om de Molenvrienden Land van Cuijk op de hoogte te houden van de voortgang, in woord en beeld. In zijn bijdrage in de rubriek "Uit de regio" geeft John een samenvatting van de voortgang tot eind augustus.

Herstelwerkzaamheden in het nieuws
In de rubriek: Informatie gemeente Boxmeer (Boxmeers Weekblad, Kliknieuws, week 7, dinsdag 16 februari 2021) stond ook al een artikel: "Restauratie en herbestemming van molen De Vooruitgang"
En in De Gelderlander, Maasland editie, 17-09-2021 werd in een artikel van Joost Adriaans met foto's van Ed van Alem verslag gedaan van een bijzonder moment, het verwijderen van de roedes op 16 september.

Het drainagesysteem op de belt, de waterdichte afdekking

Uitgraven van de belt en inpakken van de togen (3x) in waterdichte folie

Uithijsen van de roeden

Bij het artikel ook een interview met John die uiteraard bij deze gelegenheid aanwezig was.
Een grote mobiele kraan van ‘Van Grinsven’ en de molenmakers van ‘Coppes’ hadden slechts enkele uren nodig om de roeden er verticaal uit te hijsen en achter de molen in het gras te leggen. Het kleine sprietje dat nu nog op de molen staat is een bliksemafleider. De belt is na alle graafwerkzaamheden inmiddels weer ‘in vorm’ en het gras begint alweer aardig te groeien.

Nu het gevlucht verwijderd is, kon de steiger rond de romp worden opgebouwd (28-09-21), die nodig is om het reinigen en herstellen van de romp goed te kunnen uitvoeren. En om hierbij afgeschermd te zijn voor weer en wind, is de molen ook geheel ingepakt (10-11-21). De zwarte coating die op de westzijde van de romp zat, is inmiddels geheel verwijderd. De werkzaamheden aan het voegwerk zijn gestart.
Inmiddels zijn er 5 kozijnen vervangen en het metselwerk daaromheen is bijgewerkt. Ook wordt nu gewerkt de vervanging van het pleisterwerk aan de binnenzijde. De andere punten van het restauratieplan worden nu systematisch voorbereid en uitgevoerd. John en de andere molenaars (Theo, Sonja en Pieter) volgen het werk nauwlettend en leggen veel daarvan vast in foto’s. Zo is straks een mooi beeldverslag te maken van deze restauratie. In deze Molenvriend slechts een klein aantal foto’s van markante en/of straks niet meer zichtbare onderdelen van deze restauratie. (Zie ook de foto’s op de achterkant van dit nummer)

John Houben, Sonja Middelink en Aart Mul

John Houben volgt alles nauwlettend

Theo van Bergen bij de oude roeden

De kap en de askop, zonder gevlucht. De spriet op de askop is een tijdelijke bliksemafleider. →

De romp in de steigers

De molen ingepakt als bescherming tegen weer en wind

Brabants-Vlaamse dag

Een goede traditie van het Gilde van Vrijwillige Molenaars, afd. Noord Brabant, samen met de Vlaamse vereniging 'Levende Molens vzw'
Dit jaar georganiseerd samen met de molenaars in het uiterste ZW van onze provincie. De molenaars in Noord-Brabant hadden hiervoor op 3 september al een uitnodiging ontvangen.

Een hartelijke ontvangst rond lunchtijd in het gemeenschapshuis van Huijbergen. Met koffie en een heerlijk appelgebak, dat ons goed smaakte, na een rit van bijna 150 km. Vanuit het Land van Cuijk waren aanwezig John Houben en echtgenote, Walter Cornelissen en echtgenote en Aart Mul. De ca. 50 aanwezigen werden welkom geheten door de wethouder van Huijbergen en door Jan van Elteren en Patrick van Kessel namens het Gilde. Er werd aan alle deelnemers een routebeschrijving uitgereikt, om met eigen vervoer de te bezoeken molens te kunnen vinden.

Achtereenvolgens waren dat:
- Molen Johanna in Huijbergen (op loopafstand)
- Het Wilhelmieten-museum in Huijbergen (op loopafstand)
- Molen De Twee Vrienden (Bergen op Zoom)
- Molen Sancto Antonio (Halsteren)
- Molenaarserf met molenwerktuigen van Sjef Robben (Halsteren – Oude Molen)
- Fort De Roovere met Mozesbrug en een 27 meter hoge uitkijktoren (Halsteren)
- Molen De Arend (Wouw)

Het bezoek aan de unieke getijdemolen in Bergen op Zoom (1497) kon helaas niet doorgaan (is recent verkocht).

Gedetailleerde informatie over al deze molens met foto's is gemakkelijk te vinden op internet en molendatabase.nl. Daarom in dit verslagje geen volledige beschrijvingen. Alleen een paar (voor mij) opmerkelijke zaken. **Het Wilhelmietenmuseum** bevat in een prachtige historische entourage een unieke verzameling Mechelse kant. Dit museum is gevestigd in het poortgebouw uit 1610 van de voormalige abdij der Wilhelmieten, het Mariaklooster. Gesticht in 1278.

Hier waren vanaf 1854 ook de Broeders van Huijbergen gevestigd. Opmerkelijk: alle kant gemaakt door mannelijke monniken.

Molen 'De twee vrienden' is een nog volledig ingerichte korenmolen, waarin veel molentechniek te zien is. Opmerkelijk (voor mij) was dat in deze molen een volledige sprinklerinstallatie is aangelegd.

Molen Sancto Antonio is ook een molen waarin veel wordt gemalen en verkocht, in een goed uitgeruste winkel. Het interieur is overal bedekt met een dun laagje meel. Naast de molen waren nog de sporen te zien van het recent (illegaal) met de grond gelijkgemaakte historische molenerf.

Op het **'Molenaarserf' van Sjef Robben** staan enkele gebouwen met antieke molenwerktuigen.
Bij binnenkomen in de eerste kleine ruimte wachtte mij daar een grote verrassing. En prachtig gerestaureerde gloeikop-oliemotor van motorenfabriek A. Dekkers uit Roosendaal (1875-1935). Die moet kort na 1925 zijn gebouwd. Jan van Haaren (Gassel) had er ooit één, en hij heeft me er enthousiast over verteld. Simpel, betrouwbaar en onverwoestbaar. Helaas was de machinist er niet!

Het vroegere 'Fort De Roovere' was een stop met een heel ander karakter. Ooit onderdeel van de West Brabantse Waterlinie, gebouwd van 1628-1784. Een groot en indrukwekkend verdedigingswerk, dat sinds 1975 weer als cultureel erfgoed in zijn oude vorm is teruggebracht.
Goed voor een stevige wandeling, en voor de liefhebbers was er een stevige klim in de (nieuwe) uitkijktoren.

Een enorm assortiment klantklossen in het Wilhelmietenmuseum, Huijbergen

Het begon te regenen, dus het laatste bezoek, aan **Molen de Arend** kwam precies op tijd. Een grote molen, waarbij recent een groot bezoekerscentrum is gebouwd, tegen de romp aan. Opmerkelijk (voor mij) was de nog complete elektrische aandrijving, ABB-motor met platte lederen riem en Hazemeijer motorregelaar en een muur vol gietijzeren aansluitkasten uit de jaren '20-'30. Wel al 100 A., 500 V.
En een bord met een wijze spreuk, niet alleen voor molenaars: Wie altijd de wind in de rug wil hebben komt nooit thuis'. In het ruime bezoekerscentrum werd een drankje met wat knabbels geserveerd, een ideale omgeving voor het verstevigen van de onderlinge contacten. We hadden er nog even tijd voor.

Om 18.45 was iedereen weer terug in **'De Kloek' in Huijbergen**, waar een luxe koffietafel stond de te wachten, het weer werd snel slechter, dus de sluiting werd wat eerder dan in het programma aangegeven. Alle deelnemers konden terugzien op een zeer geslaagde dag. Met dank aan de organisatoren en de molenaars die we konden bezoeken.

Aart Mul

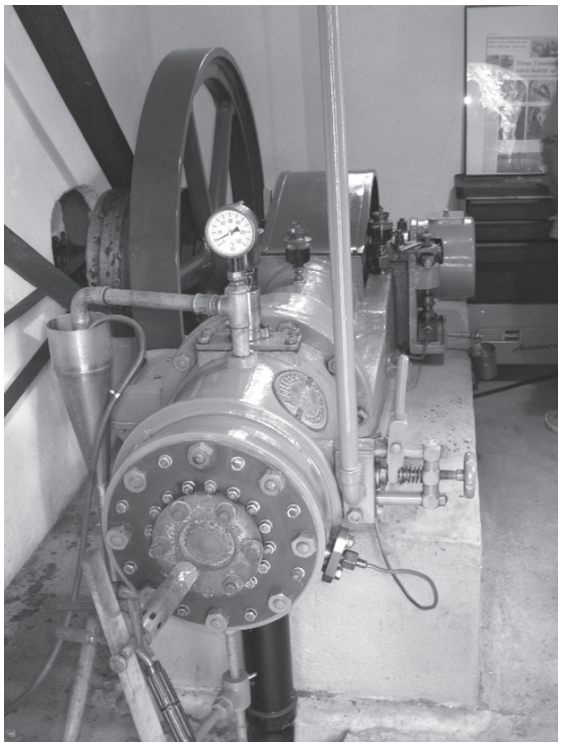

De heel mooi gerestaureerde en werkende Dekkers gloeikop-oliemotor bij Sjef Robben.

Kap molenromp “De Hoop” in Beers

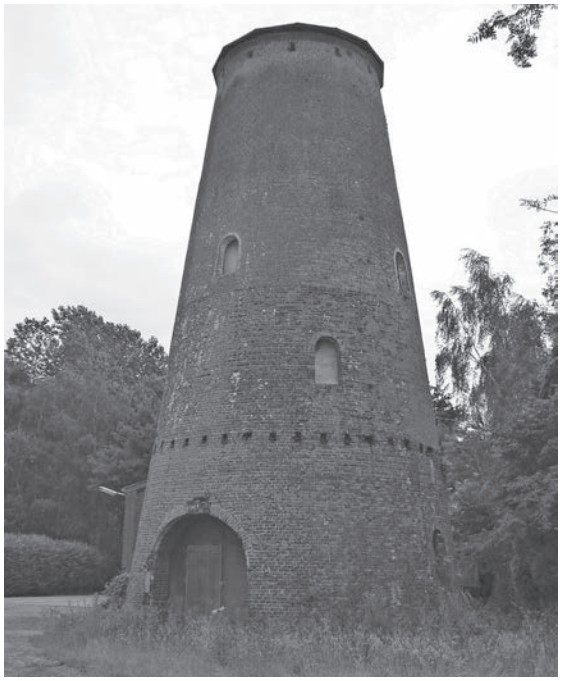

Links: de vervallen molenromp van “De Hoop” te Beers; boven: na het terugplaatsen van de gerestaureerde kap.

De molen nog in bedrijf – vóór de onttakeling
De molen uit 1840 is aanvankelijk gebouwd als schorsmolen/runmolen voor de Cuijkse leerindustrie. Zeker sinds 1850 in het bezit geweest van de molenaarsfamilie Van Riet, ook als korenmolen, die hem in 1955 heeft verkocht aan I. Tielt in Cuijk, en deze weer in 1958 aan H.B. van de Besselaar (woonde tegenover de molen). Enkele jaren later is de molen buiten bedrijf gesteld, onttakeld in 1960 en alleen nog enige jaren gebruikt als pakhuis. Toen ook die functie wegviel raakte de molen ernstig in verval. De kap met de bovenas en het bovenwiel bleven nog tot 1985 op de molen. Er is extra schade ontstaan door een brandje in 1970. Weer en wind hadden vrij spel in het interieur.
De laatste eigenaar/mulder was Herman van de Besselaar.

Het verval van hun molen verontrustte molenvrienden en ook bewoners van het dorp Beers. Er werd zelf een gedichtje bij een foto van de vervallen molenromp geplaatst met de tekst:

’t Hoort bij Beers’ blonde dreven
’t Hoort bij Beers’ groene wei
’t Geeft karakter, kleur en leven
’t Is van Beers – hoort erbij.

Molens tussen ’t groen verscholen
Molens in het wijd verschiet
’t Kan niet- Beers zonder molen
’t Is ons eigen Beers niet

(Bron: Foto van F. Harteman, 1993, van de verwaarloosde romp met daaronder het gedichtje. De auteur van het gedicht is niet bekend. Archief van J. van Bergen.)

Al vanaf ca. 1978 is met de toenmalige gemeente Beers gesproken over verkoop aan de gemeente, onder voorwaarde van restauratie. In 1981 is die verkoop ook gerealiseerd. De (lekkende) kap is in 1985 verwijderd en de romp werd provisorisch afgedekt. Een aantal wezenlijke onderdelen van de kap, en ook de molenas en het bovenwiel, werden opgeslagen op de gemeentewerf van Beers, om eventueel weer ge-

Geraamte nieuwe kap bij Beijk in werkplaats, met op de voorgrond het bovenwiel (foto Beijk)

De kap, inclusief bovenas en bovenwiel, hangt in de kraan om teruggeplaatst te worden op de romp.

bruikt te worden bij een restauratie. Het verval van de romp ging intussen door, de stelling ging verloren. De molenstomp bleef echter Rijksmonument (Nr. 8857).

In 1996-97 was het interieur van de molen al in dramatische toestand. Een aantal foto's van molenaar Frits Harteman laat zien hoe erg het was. Eigenlijk was alles onder de steenzolder in volledig verval. De molenstenen zijn uiteindelijk door de vloer gezakt en in de kelder onder de invaart terechtgekomen. (Foto's van Frits Harteman) Maar heel gebleven en nu weer in gebruik als tafel in de woonkamer.

Pogingen om tot volledige restauratie te komen
In 1993 werd een 'Stichting Molen De hoop' opgericht, met de bedoeling om fondsen te verwerven voor een restauratie. In 1994 werd de gemeente Beers opgeheven en onderdeel van de gemeente Cuijk. Enkele jaren is op vele manieren geprobeerd om een volledige restauratie mogelijk te maken. Er zijn begrotingen gemaakt en besproken met mogelijke sponsors. Van f 500.000 tot ruim f 800.000.
In augustus 2000 besloot de gemeente Cuijk om in principe niet meer mee te werken aan een restauratie. Er waren immers al 2 molens in de nieuwe gemeente Cuijk, De 'Jan van Cuijk' (stenen bovenkruier) en de 'molen Linden-Katwijk' (houten achtkant op stenen onderbouw, woonhuis). Zonder de gemeente was er geen perspectief meer voor restauratie. Het definitieve besluit viel in 2010.

De restauratie van de romp tot begin 2021
Bouw van het woonhuis rond en in de molen
De ondernemer/eigenaar van het aannemersbedrijf Claassen in Beers (De heer Bert Claassen) heeft toen in 2012 de molenromp kunnen kopen, met instemming van (ook) de RCE, onder de voorwaarde dat de romp een woonbestemming zou mogen krijgen, maar dat deze ook tegen verder verval zou worden behoed. Er moesten nog diverse procedures worden doorlopen. O.a. wijziging van het bestemmingsplan en een bouwvergunning voor de woning, deels naast en achter de molenromp. De heer Claassen kreeg toestemming om vanaf 2012 te beginnen met zijn noodzakelijke herstelwerkzaamheden. In 2018 en 2019 werden de nieuwe stelling, de kelder en een deel van de binnenbouw gerealiseerd. Daarna het metsel- en voegwerk. In feite heeft het nog enkele jaren veel werk gekost om de woonbestemming op alle zolders te realiseren. Dat was in 2020 grotendeels gerealiseerd.

Het bedrijf van de heer Claassen is gespecialiseerd in monumentenonderhoud en -vernieuwing.
En dat is te zien! Buitengewoon, hoe mooi hij naar eigen ontwerp (in overleg met de RCE), in eigen beheer en met heel veel uren eigen werk, die restauratie heeft gerealiseerd. Met alle respect voor het monument en met groot vakmanschap. Heel knap afscheidingen gemaakt met glas, die absoluut niet storen, die de oude mooi gerestaureerde molendelen in het zicht laten en waarmee toch een behaaglijk binnenklimaat geschapen kan worden. Een geriefelijke woning, waarin de sfeer van de molen nog helemaal aanwezig is. Er is toch ventilatie gebleven aan de binnenkant van de romp, waar dat nodig is. Maar wat nog ontbrak was de molenkap.

De restauratie van de kap
In 2020 is de heer Claasen, samen met Beijk Molenbouwers uit Afferden, begonnen aan de reconstructie van de kap, zoveel mogelijk met de onderdelen die nog opgeslagen waren op de vroegere gemeentewerf van Beers (voeghouten, molenas, gietijzeren

insteekkop en bovenwiel, het Engels kruiwerk) De kapconstructie moest wel in nieuw hout, maar is geheel volgens de historische bouwwijze van zo'n houten kap uitgevoerd. In mei 2021 lag de kap bij de molen, in Beers. Het wachten was nog op een dag met weinig wind, waarop molenmaker Beijk personeel beschikbaar had voor de plaatsing, en dat er een grote mobiele kraan beschikbaar zou zijn voor de plaatsing. Dat was het geval op maandag 14 juni. In één dag stond de kap erop! Weer een heel andere aanblik. Hiermee is de doelstelling van de heer Claasen die in 2000 is geformuleerd: "zoveel mogelijk in stand houden van het Rijksmonument, door het een andere, duurzame bestemming te geven", geheel gerealiseerd. Hier zal het voorlopig wel bij blijven.

Aart Mul i.s.m. Bert Claassen, Frits Harteman en Max Beijk

Naschrift:

Een map met documentatie
Veel informatie over de lotgevallen van deze molen sinds ca. 1978, de pogingen tot volledige restauratie, de inspanningen van de "*Stichting Molen De Hoop te Beers"* daarvoor, zijn vastgelegd in een archiefmap met documenten daarover.
Deze is bijgehouden en bewaard door Jacqueline van Bergen, de dit jaar overleden partner van molenaar Hans Heijs uit Boxmeer. De inhoud documenteert het hele proces van de eigendomsoverdracht, de initiatieven en voorbereidingen voor volledige restauratie van de molen, het falen daarvan, het besluit tot de uiteindelijke verkoop van de vervallen romp aan de heer Claasen en de omvorming daarvan tot een duurzame woonbestemming.

De kap staat op de romp!

De oprichting van de stichting was een initiatief van het bestuur van de 'Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk e.o.'. Leden van stichting waren o.a. de molenaars Frits Harteman, Ben Verheijen, Mari Goossens en Don Werts, Wim Blankespoor, Perry Hendriks en Jacqueline van Bergen.

Dankzij de informatie uit deze map is die geschiedenis bewaard gebleven, voor de vereniging 'Molenvrienden Land van Cuijk e.o.' en voor de huidige eigenaar/bewoner, de heer B. Claasen.

Hans Heijs heeft deze map overgedragen aan de voorzitter van onze vereniging, de heer Harm van Es. Deze map leverde een belangrijk deel van de inhoud van dit artikel.

Molenaarsdagboek familie Van Riet
Frits Harteman was nog in het bezit van een bijzonder document.

Dit heel bijzondere document is een transcriptie van een dagboek (door hem zelf gemaakt) van het handgeschreven dagboek dat door twee generaties molenaars Van Riet, (Willem van Riet en na hem Anthonius Joannes van Riet) gedurende 82 jaar is bijgehouden. Van 1850 tot 1932.
M.i. een unieke beschrijving van het leven van een molenaarsfamilie in Oost-Brabant, ook nog dicht bij de (toen nog niet gekanaliseerde) Maas, dicht bij wat "De Beerse Overlaat' heet. Dezelfde 'Beerse Overlaat' die ook de achtergrond was van de bouw van de molen van Linden-Katwijk, op de hoge zandrug, die in de perioden dat de Maas weer eens '*over' en 'om*' was, dat gebied dus tijdelijk een eiland was. Tussen de officiële zomerbedding van de Maas en het verloop van de Beerse Overlaat, richting Den Bosch.
Een zorgelijk bestaan, vol onzekerheden en bedreigingen van have en goed, waartegen men geen enkel verweer had. Ook in een tijd dat er nog geen antibiotica waren en iedere infectie, zeker bij kinderen, heel snel dodelijk kon zijn. De centrale rol van de katholieke kerk, als troostende en bindende factor wordt in dit verhaal ook heel mooi duidelijk. Een document dat korte metten maakt met vaak niet realistische 'molenaars-romantiek'. (Transcripties van dit dagboek zijn opgenomen in Molenvriend nr. 30-32, red.)

Aart Mul

Inscriptie in molensteen

Bij het opmeten en schouwen van een molensteen, op 16-09-2017, liggende in de tuin van de voormalig woning van molenaarsfamilie Fleuren te Groesbeek viel mijn oog op een inscriptie die in de zijkant van deze molensteen gemaakt was.

Molensteen met inscriptie liggende in de tuin

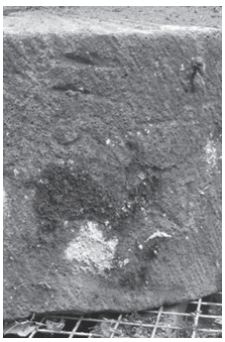

Detail met inscriptie DZ 11 3

Na een grondige poetsbeurt wordt de inscriptie welke op de zijkant van de steen ingehouwen is, zichtbaar, hier staat:
DZ
11 3 26

Van het eerste deel van de inscriptie, is van het laatste deel niet geheel duidelijk of het hier om het cijfer 7 of de letter Z gaat. Normaal gesproken bestaat dit gedeelte uit twee letters; de initialen van de steenhouwer. Het tweede deel van de inscriptie bestaat hier uit vijf cijfers, waarmee zeer waarschijnlijk de opleveringsdatum van de nieuwe steen wordt aangegeven. Met het ontrafelen van deze inscriptie kan de steen op de dag af gedateerd worden op 11 maart 1926

Toeval of niet, maar een maand later op zondag

Inscriptie in molensteen op de Bovenste Plasmolen

8-10-2017 tijdens het schoonmaken van het achterste koppel op de Bovenste Plasmolen, viel mijn oog op een inscriptie in de zijkant van de loper van dit maalkoppel, dat bestaat uit twee Duitse blauwe stenen.

Op de zijkant van deze bovenste molensteen staat:
DZ 8
2711

Woensdag 29-09-2021 tijdens het schoonmaken van het maalkoppel op De Reus te Gennep ontdekte ik wederom een inscriptie, of een deel van een inscriptie in de zijkant van de loper van dit maalkoppel.
Nog net leesbaar staat er:
DZ
45

Wie het weet mag het zeggen
Gezien de inscriptie lijkt het erop dat bovenstaande stenen afkomstig zijn van dezelfde steenhouwer, die waarschijnlijk in een bepaalde periode in onze regio actief was. Mogelijk zijn er nog meer molenstenen aanwezig met een inscriptie, bij deze roep ik alle molenaars op om eens extra goed te kijken als een steenkoppel opengelegd wordt, wie weet treffen we nog meer molenstenen aan met eenzelfde inscriptie.

Peter Pouwels

Restauratie Martinus

Passend maken ruimte voor lange spruit

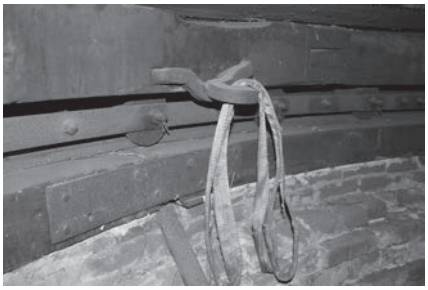

Het oog in de kap werd gebruikt om de molen van binnen te kruien

75 jaar Beijk Molenbouw

Bestuur en leden van Molenvrienden Land van Cuijk e.o. feliciteren de firma Beijk, en in het bijzonder Harrie en Max en hun medewerkers en familie met het 75-jarig jubileum van hun bedrijf (1946–2021).
Aanvankelijk ‘Beijk Molenbouw B.V. en sinds 2013 ‘Beijk B.V.’ is al vele jaren lid en sponsor van onze vereniging en vaste adverteerder in ons verenigingsblad ”De Molenvriend”. Beijk Molenbouwers restaureerde in die 75 jaar bijna alle molens in het Land van Cuijk e.o.

De redactie had het plan om in dit nummer een artikeltje te plaatsen over het huidige werk van Beijk B.V., maar kwam tot de conclusie dat dat eigenlijk overbodig is. In dit nummer staat al veel over recente molenrestauraties waarbij Beijk betrokken was. Veel van onze vrijwillige molenaars waren daar ook persoonlijk bij betrokken. Zij hebben zelf gezien en ervaren hoe mooi maar ook hoe complex het vak van molenmaker is.
In de werkplaats voorbereiden en op locatie realiseren, in weer en wind en vaak op grote hoogte. En dan passen!
Restauratie van monumentale molens (en andere monumenten) vereist naast grondige kennis van het object een veelzijdig vakmanschap. Dat is ook bij Beijk, in die 75 jaar enorm verder ontwikkeld. Veel nieuwe technieken en materialen zijn inmiddels nodig om monumentale molens te restaureren met maximaal gebruik van de oorspronkelijke constructiedelen. Met een vernieuwende kijk op de techniek voor houtherstel met glasvezel en epoxyhars, heeft Beijk er voor gezorgd dat vele slechte balkkoppen, maar ook vele andere molenonderdelen, weer (bijna) onzichtbaar konden worden hersteld. Recent heeft Beijk ook een eigen techniek ontwikkeld voor het maken van geklonken metalen roeden. Een mooie waardering voor dit vakmanschap was de toekenning aan Max Beijk van de titel ‘Jong Monumenttalent 2017’ door een jury onder voorzitterschap van de RCE.

Een mooi historisch overzicht van de start en de ontwikkeling van het bedrijf is te vinden op de eigen website: beijkbv.nl/over-beijk. Van de oprichter Bèr, via Harrie naar Max.
Ter gelegenheid van dit 75-jarig jubileum heeft Max o.i. een prachtig initiatief genomen. De website: beijkbv.nl/jubileum
Daarin worden historische foto’s gepubliceerd van molenrestauraties die vele jaren in albums zaten en dus niet toegankelijk waren. Nu doorzoekbaar op plaatsnaam en met vermelding van het jaartal. Uniek historisch materiaal! Er is echter nog werk aan de winkel voor molenaars en molenvrienden om de namen en jaartallen aan te leveren voor foto’s waarbij die nog ontbreken. Enig persoonlijk commentaar maakt het nog veel waardevoller.
Wij nodigen dan ook alle molenaars en molenvrienden uit om deze website goed te bekijken en om de ontbrekende gegevens aan te vullen, zo mogelijk met een persoonlijke herinnering aan die restauratie. Op zich al een belevenis om dat te doen, maar ook een passende persoonlijke bijdrage aan dit 75-jarig jubileum.

bestuur en leden
van Molenvrieden Land van Cuijk e.o.

Drie geslaagde molenaars

Om onze ca. 1200 molens in Nederland, waarvan 130 in Noord-Brabant, in bedrijf te houden, is het essentieel dat molenvrienden de opleiding tot vrijwillig molenaar gaan volgen en het certificaat halen om verantwoord zelfstandig op die molens te kunnen draaien en liefst ook daarmee malen.
Het 'Gilde van Vrijwillige Molenaars' organiseert sinds de jaren '70 die opleiding, regionaal, en de 'Vereniging De Hollandsche Molen' examineert uiteindelijk en verstrekt het certificaat.
Deze zomer hebben weer drie 'molenaars in opleiding' die lid zijn van 'Molenvrienden Land van Cuijk e.o.' met succes dit examen gedaan. In dit artikel laten we hen even aan het woord, om hun ervaringen met de opleiding en de examens met ons te delen.
Twee van hen werden opgeleid tot 'windmolen-molenaar, één van hen, een ervaren windmolenaar, behaalde ook het certificaat 'watermolen-molenaar', voor watergedreven molens. En wel het 100e!
Mijlpaal: 100e geslaagde vrijwillig watermolenaar: Robert Hoffman.

Robert Hoffman uit Wamel (Gelderland) is de 100e geslaagde vrijwillig watermolenaar. De feestelijke mijlpaal voor de opleiding, die in 1995 van de grond is getild, is vanmiddag (woensdag 16 juni) bereikt op de Genneper Watermolen in Eindhoven. Robert was al vele jaren vrijwillig molenaar, o.a. op de windmolens van Maasbommel en Beneden-Leeuwen. Sinds enkele jaren ook (professioneel) molenaar op de wind gedreven poldermolens van het historisch erfgoed 'De Kinderdijk'.
Hub van Erve, bestuurslid van De Hollandsche Molen en voorzitter van de examencommissie, reikte Hoffman het Getuigschrift Vrijwillig Molenaar uit.

De 'Vereniging De Hollandsche Molen' heeft volgens Van Erve (voorzitter van de examencommissie) veel waardering voor de watermolenaars. "Zij zijn voor het grote publiek misschien minder in beeld, maar deze vrijwilligers zijn voor het behoud van molens net zo belangrijk als windmolenaars".
Nederland telt op het ogenblik nog ruim 100 watermolens. Zij staan langs rivieren en beken en worden door het stromende water aangedreven. De bouwwerken zijn uitsluitend te vinden in provincies waar het waterverval voldoende is om het rad in beweging te zetten: Limburg, Noord-Brabant, Overijssel en Gelderland. (Bron: Website Molenstichting Noord-Brabant, 16 juni 2021)

De tweede geslaagde molenaar is **Pieter de Haan** uit Cuijk. Hier ook zijn ervaringen met de opleiding en de examens.

Voor mijn opleiding tot windmolen-molenaar was ik leerling op de instructiemolen 'De Vooruitgang' in Oeffelt, bij instructeur en molenaar John Houben. Nadat ik afgelopen september - met enige vertraging vanwege Covid-19 - mijn oefenexamen op de standerdmolen in Rosmalen met goed gevolg had afgelegd, mocht ik dit jaar op 10 juni mijn molenaarsexamen afleggen op molen 'De Dageraad', in Zeeland (N-Br.). Ik was die dag de laatste van vier kandidaten, dus alle tijd om me tot 16 uur nog zenuwachtig te maken. Maar het examen viel me 100 procent mee.

Hub van Erve (rechts) reikt het certificaat uit aan de 100e geslaagde vrijwillig watermolenaar Robert Hoffman

Pieter de Haan

Aart Mul (links)

Het ging eigenlijk veel beter dan het proefexamen. De sfeer was ontspannen, en ik wist op maar een enkele vraag niet vlot antwoord te geven. De gebruikelijke onderwerpen passeerden de revue, en mede dankzij de grondige voorbereiding met mijn instructeur John Houben kreeg ik het nergens echt moeilijk. Dus na 90 minuten was het duidelijk dat ik mijn speldje zou krijgen. (Zie foto)

Ik wil op de eerste plaats John Houben en de andere twee molenaars in Oeffelt (Theo en Sonja) bedanken voor hun rol in mijn opleiding. Zoals bekend, ligt De vooruitgang in Oeffelt inmiddels al bijna twee jaar aan de ketting, dus wil ik daarnaast ook Nico en Wilma v.d. Broek, Jos v.d. Heyden, Peter Simons, Rob Snel en Piet Verbiesen bedanken voor hun gastvrijheid op de molens van Overasselt, Gassel, Katwijk, Nederasselt en Mill waar ik me in die tijd verder heb kunnen voorbereiden op dit examen. Mede door Covid (en mijn andere hobby's) ben ik er nog niet aan toe gekomen om de andere molens in de regio te bezoeken, maar ik ben vast van plan om jullie allemaal in de komende tijd op jullie molens te bezoeken om nader kennis te maken.

Pieter de Haan

De derde geslaagde molenaar was **Aart Mul** uit Boxmeer.

Voor mijn proefexamen op 28 november 2019 was ik (samen met 2 andere kandidaten) 6 weken te gast op de standerdmolen 'De Nije Kreiter' in Volkel, bij de molenaars Ad van Summeren en Cees Logtens. We hadden er een plezierige en leerzame oefentijd en slaagden alle drie.
Vanaf februari 2020 legde de opkomende coronapandemie steeds meer beperkingen op om met een groter aantal molenaars en leerlingen op de molen te oefenen. De examencommissie van 'De Hollandsche Molen' besloot daarom de kandidaten voor het DHM-examen een langere oefenperiode toe te wijzen, dan de gebruikelijke 6 weken. We mochten daarom al vanaf medio februari wekelijks maar wel bij toerbeurt, gaan meedraaien op de forse stenen bovenkruier 'Eendracht maakt Macht' (1889) in Meterik. De molenaars Michiel Baltussen, Thijs van Rens en Sef Oxley hebben ons (dezelfde 3 kandidaten) geheel opgenomen in hun team en ons alle gelegenheid geboden om deze prachtige molen te leren kennen. Alle houten onderdelen van deze molen zijn afkomstig van ten minste één achtkante poldermolen van de Nieuwkoops Droogmakerij. Die herkomst is nog op veel plaatsen in de molen herkenbaar. We hebben ook regelmatig kunnen malen. Het examen werd uiteindelijk vastgesteld op 8 oktober. Er stond een vrij krachtige tot krachtige ZW-wind, die ochtend. Ik beging een grote stommiteit, door toch een zeil los te maken. Onjuist onnodig en mogelijk gevaarlijk gedrag, dus een afwijzing voor het praktijkdeel. Geheel terecht. Ik heb er toch een prachtige tijd gehad, waarin ik veel heb geleerd. Molenaars van Meterik, bedankt!
In maart 2021 kreeg ik een uitnodiging voor een herexamen, en wel op de markante achtkant 'De Bijenkorf' in Gemert, om op 29 juni daar examen te doen. Dus weer 3 maanden om te oefenen. Opnieuw een prachtige molen met een rijke historie (Zaanse industriemolen) en 3 heel gastvrije molenaars. Jurgen van Stiphout, Ton van Duijnhoven en Jeroen van Boxmeer. Ook nog een mio, Adriana Rodrigues. Met alle vier hebben we geweldig fijn, weer 3 maanden mogen samenwerken.
Op de zaterdagen bij toerbeurt en ook op sommige doordeweekse dagen, als er gemalen werd.
Ton van Duijnhoven was onze dagelijkse praktijkbegeleider en leermeester. Met hem hebben we ook heel wat zakken tarwe voor de bakker gemalen, die iedere 2 weken weer 500 kg kwam halen. Voor mij een heel fijne periode, die ik niet graag had willen missen. Het examen was op dinsdag 29 juni. Een half-bewolkte zomerdag met wind 2-3 Bft., ruimend van W naar NW en met enige buiendreiging. Ik had het laatste examen van deze examendag van de juni-examens. De bui dreef voorbij. Maar in Limburg ging het wel anders, die avond.
Zowel het praktijk-deel als het theoriedeel verliepen voor mij zeer plezierig. Ik was dan ook geslaagd.
De andere 2 kandidaten van die dag ook. Mijn instructeur uit Oeffelt, John Houben, en enkele molenaars uit het Land van Cuijk waren beneden aanwezig om mij te feliciteren. De molenaars van De Bijenkorf hadden voor alle kandidaten een molenbouwplaatje laten maken, met de naam en de datum. Ton van Duijnhoven overhandigde dat.
Ik bedank hier in het bijzonder John Houben van 'De Vooruitgang' in Oeffelt, mijn altijd toegewijde instructeur, en zijn mede molenaars in Oeffelt, Theo van Bergen en Sonja Middelink. Op 17 juli hebben we met alle molenaars van 'De Vooruitgang' in Oeffelt, ons slagen gevierd in de Martinusmolen in Beugen.

In mijn tijd als mio heb ik op veel molens in het Land van Cuijk mogen oefenen. Naast Oeffelt, ook in Beugen, Rijkevoort, Gassel, Oploo en Plasmolen. De molenaars van die molens dank ik daarvoor hartelijk. Vanaf juli draai ik samen met Walter Cornelissen op de Heimolen in St. Hubert. In de 3,5 jaar dat ik mio was heb ik de collegialiteit en gastvrijheid van veel vrijwillige molenaars ervaren als een zeer waardevol aspect van het vrijwillig molenaar zijn. Ik hoop nog vele jaren actief te blijven temidden van deze gepassioneerde molenaars en molenliefhebbers.

Aart Mul

Oberkulmer Rotkornspelt

In De Molenvriend nr. 110 en 111 berichtte Peter Pouwels al over de teelt van historische graanrassen door de groep ‘Waldboeren’ in Nijmegen, Berg en Dal en Groesbeek. Via Peter zijn ook ‘de Bovenste Plasmolen’ en ‘De Reus’ betrokken bij het malen van de opbrengst van de oogst van eenkoorn en emmertarwe en het bakken van o.a. brood en kruidkoek met dit meel.

Voor de oogst van 2021 is het ras Oberkulmer Rotspelt ingezaaid. Dit gewas ontwikkelde zich voorspoedig, wat te zien is in bijgaande foto’s van Peter. Hopelijk mooi maalgoed voor de aankomende winterperiode. De partij Oberkulmer Rotspelt, oogst 2021, ligt nu bij Jan Steverink in Silvolde om gepeld te worden. Als deze partij gepeld is, wordt deze afgezakt in voor ons hanteerbare zakken van 25 kg, om te malen.
Meer informatie: www.ploegdriever.nl

Nog even iets over Oberkulmer Rotspelt
Net als van tarwe bestaan er van spelt diverse rassen. Enkele bekende speltrassen zijn bijvoorbeeld Oberkulmer Rotkorn, Franckenkorn en Zollernspelt. Van Oberkulmer Rotkorn wordt gezegd dat het 100% zuivere spelt is (in het Duits “Dinkel”). Het gewas van de Oberkulmer Rotspelt, wordt gekenmerkt door zeer lange halmen.
Het ras is nooit doorkruist met tarwe, waardoor het een laag glutengehalte heeft.
Bron: bodensee-biobauern.de

Hildegard von Bingen beschreef de eigenschappen van dit graan als volgt:
“Dinkel ist das beste Getreide, fettig und kraftvoll und leichter verträglich als alle anderen Körner. Es verschafft dem, der es isst ein rechtes Fleisch und bereitet ihm gutes Blut. Die Seele des Menschen macht er froh und voll Heiterkeit. Und wie immer zubereitet man ihn isst, sei es als Brot, sei es als andere Speise, ist er gut und lieblich und süß.”
Bron: biomuehle-eiling.de

Franckenkorn is vernoemd naar kweker Peter Franck en is ontstaan uit een terugkruising met tarwe. Dit is dus geen 100% zuivere spelt.
Zollern Spelt wordt biologisch geteeld in o.a. Mannheim Duitsland en in de Belgische Ardennen en is wel een zuiver speltras.

We zijn dus benieuwd naar de opbrengst en de eigenschappen van de nieuwe oogst.

Aart Mul en Peter Pouwels

Korenveld bij Groesbeek

Nieuws Molenstichting Noord-Brabant

Molenontmoetingsavond en afscheid bestuursleden (tekst deels van Peet Wessels, website)
Op 30 september 2021 hebben we na lange tijd weer een molenontmoetingsavond kunnen beleggen. Ditmaal waren we te gast bij de Spoordonkse Watermolen te Oirschot. De avond was druk bezocht en iedereen was blij elkaar weer te ontmoeten. De avond werd geleid door waarnemend voorzitter, Jan Pommer.

Voorafgaande aan de molenontmoetingsavond, hebben het bestuur en de adviesraad van Molenstichting Noord-Brabant in kleine kring afscheid genomen van bestuurslid Driek van de Vondervoort en aftredend voorzitter Fons Naterop.
In 2009 is Fons Naterop aangetreden als voorzitter van Molenstichting Noord-Brabant. Ook voor deze voorzitter lagen er vele uitdagingen. (Zie artikel op de website molenstichtingnoord-brabant.nl voor meer details over zijn verdiensten.)
We zijn hem zeer erkentelijk voor zijn verdiensten voor de Molenstichting en het feit dat o.a. door zijn inspanning het behoud van de Brabantse molens weer een grote stap verder is gebracht. Fons, heel hartelijk dank voor meer dan 10 jaar voorzitterschap!
We herdachten ook ons oud-bestuurslid Bastiaan Snoek, die op 13 augustus jl. is overleden. Hij was ook sinds 2009 lid van het bestuur en nam vorig jaar september afscheid als bestuurslid.

Jan Pommer bedankt Fons Naterop voor 10 jaar voorzitterschap (foto Peet Wessels)

Daarna waren er presentaties van Nicole Bakker, Riet Meijer, Peet Wessels en van onze gastheer, de eigenaar/bewoner van deze watermolen: Emile van Esch. (Zie de website voor meer informatie.)

De Brabantse Molenprijs 2021
Op 14 oktober ontving Gerard Sturkenboom de Brabantse Molenprijs 2021 van Molenstichting Noord-Brabant uit handen van Mevr. Adema, Commissaris van de Koning Noord-Brabant, in het gemeentehuis van Heeze- Leende. Veel leden van het bestuur en de adviesraad van de Molenstichting waren daarbij aanwezig. De motivatie voor deze toekenning staat uitgebreid op de website.
Gerard is vanaf 1978 bezig geweest met molens en is sinds 1980 vrijwillig molenaar. Eerst in Luyksgestel, daarna op de Sint Victor in Heeze. Sindsdien heeft hij vele functies vervuld ten behoeve van molens en molenaars in Nood-Brabant. Hij leverde een grote bijdrage aan de totstandkoming van het rapport Inventarisatie windmolen-biotopen in Noord-Brabant 2019 en aan het project watermolen-biotopen en watermolenlandschappen, o.a. in het stroomgebied van de Dommel. Sinds 3 jaar is hij ook voorzitter van de adviesraad. Proficiat Gerard met deze welverdiende prijs!!!

De rubriek: Onderhoud – Restauratieprojecten
Onze web-manager Peet Wessels heeft zich ingespannen om deze op de website actueel te houden, met inzendingen van molenaars. Zie daar!

Adviesraadvergaderingen op 3 juni en 2 september
Sinds mei heeft de adviesraad weer twee keer ‘op locatie’ in Oisterwijk bijeen kunnen komen.
In de vergadering van de adviesraad op 3 juni waren zowel Jan Pommer als Jetty Eugster aanwezig, als waarnemend resp. toekomstig voorzitter van de Molenstichting Noord-Brabant. Na een persoonlijke en wederzijds informatieve kennismaking, zijn onderwerpen besproken waarmee het bestuur nu bezig is en in de komende maanden bezig zal zijn. O.a. de lopende projecten, de financiering, het opnieuw aanstellen van een molenconsulent en de molenontmoetingsavond 2021 in september. Een belangrijke activiteit zal het opstellen van een nieuwe

Gerard Sturkenboom ontvangt de Brabantse Molenprijs 2021 (foto Peet Wessels)

toekomstvisie voor 2022-2027 van de Molenstichting Noord-Brabant zijn.
Bij de vergadering van 2 september was opnieuw Jan Pommer aanwezig voor overleg met de adviesraad.

Naast een terugblik op de activiteiten van de afgelopen maanden en de voortgang in de lopende projecten (o.a. het erfgoed-deal project: 'watermolenlandschappen en klimaatadaptatie') hebben we vooral gesproken over de vorderingen met het opstellen van de nieuwe toekomstvisie en de wijze waarop we daarin samen gaan optrekken met organisaties die ook beheer, behoud en beleving van ons materieel en cultureel erfgoed in hun doelstelling hebben. Die samenwerking en het gezamenlijk versterken van het maatschappelijk draagvlak daarvoor, wordt o.i. essentieel in de komende jaren. Onze visie en plannen zullen moeten meegewogen worden in de nieuwe uitwerking van de Omgevingswet. Naar verwachting is een 3e conceptversie van de toekomstvisie in december beschikbaar voor een bredere discussie. Zodra de toekomstvisie klaar is, zal het bestuur van de Molenstichting ook de persoonlijke bezoeken gaan plannen aan gemeentebesturen in Noord-Brabant, om met hen zowel het rapport windmolenbiotopen als de toekomstvisie 2022-2027 te bespreken.

Aart Mul
vertegenwoordiger Molenvrienden Land van Cuijk e.o. in de adviesraad

Molens in de regio

Molen Nooitgedacht, Afferden

In de afgelopen periode open geweest op vrijdagmiddagen en gedraaid als er voldoende wind was. Nog steeds met fokwieken. Verder geen bijzonderheden te melden.

Appie en Frans

"Martinus" molen, Beugen

Deze zomer heeft de Martinus in Beugen een nieuw gevlucht en twee nieuwe spruiten gekregen. Molenmaker Max Beijk uit Afferden had deze restauratie al maanden voorbereid in zijn werkplaats.
De vervanging van de gelaste roeden, gestoken in 1978, was nodig nadat bij ultrasoon onderzoek op 27 september 2019 was vastgesteld dat de lassen van de roeden op enkele plaatsen onvoldoende veilig waren (zie Molenvriend nr. 107; Pieter Aarts). De vervanging van de beide spruiten was nodig omdat zij door houtrot niet meer betrouwbaar waren. Gelukkig is budget (subsidie) gevonden om deze vervangingen

Het voorterrein van de Martinus met twee kranen en onderdelen voor de restauratie

mogelijk te maken.

Al in maart van dit jaar zijn molenmakers van Beijk begonnen met de voorbereidingen. In de kap zijn de maten genomen. Ook is toen het bovenwiel uit-

Voor de bouwvak was de molen klaar, op remkleppen en zeilklampen na.

gericht. De spruiten, de roeden en de nieuwe Van Bussel-neuzen zijn in de werkplaats gemaakt. Het wachten was op beschikbare tijd om die in Beugen op de molen te gaan aanbrengen. Medio juli was het zover. Begonnen werd met het kaal maken van de roeden en het demonteren van de korte spruit. Eind juli werden de nieuwe roeden afgeleverd in Beugen (Beijk Nr. 29 en 30). Voor het strijken en steken van de roeden en het verwijderen van de lange spruit was nu een zware mobiele kraan van Jenniskens nodig. Voor het lichtere (montage)werk, tot 1500 kg, bleef de eigen kraan van Beijk voor de invaart staan. Het grasveld voor de molen lag inmiddels vol met oude en nieuwe onderdelen. Onze picknickplaats kon gelukkig beschikbaar blijven voor pauzes van het hele team.
Het weer werkte geweldig goed mee, alle hijswerk ging voorspoedig en nauwkeurig, ook dankzij de voortreffelijke samenwerking van de molenmakers en de kraandrijver. Terloops werd nog een vraag beantwoord, waarop we al lang naar een antwoord zochten. Waarvoor heeft de grote smeedijzeren kram gediend, die in de overring zit? Antwoord: om de kap te kunnen draaien als de als de staart en de schoren verwijderd zijn. De Martinus kon dankzij deze kram dus even een binnenkruier worden! Eind juli was het zware hijswerk gedaan.
Toen was er nog een week hard werken nodig voor de afwerking, om de molen nog vóór het begin van de bouwvakvakantie weer waterdicht, stormvast en draaivaardig te hebben. Het team van Beijk heeft lange dagen gemaakt om op donderdag 6 augustus klaar te zijn.

Op wat kleinere afwerkingen na, zoals het aanbrengen van de remkleppen en klampen, was het karwei toen geklaard. Er is provisorisch opgezeild en het voorterrein was weer leeg, op de oude roeden na. In september zijn de laatste klusjes nog gedaan, zodat de Martinus in oktober kon worden opgeleverd, weer helemaal klaar voor de komende 30 jaar, hopen we.

de molenaars van de Martinus

Korenmolen Jan van Cuijk - St. Agatha

Over de afgelopen periode is er weinig nieuws te melden. De molen heeft vrijwel iedere zaterdag gedraaid en met regelmaat gemalen. De jaarlijkse schouw met de verantwoordelijke ambtenaar van de gemeente Cuijk heeft ondertussen ook plaats gevonden. Onderhoudsplannen zijn besproken en intussen ook bij de molenmaker in opdracht gegeven. Andere zaken zoals het afmaken van het schilderwerk en het ophogen van de molenbelt zullen zo snel als mogelijk opgepakt worden.

Stefan Willems

Achtkante bergmolen “Bergzicht”, Gassel

Sinds ik geslaagd ben voor mijn molenaarsexamen, afgelopen juni, draai ik als gast af en toe mee in Gassel. Dat is voor mij heel leerzaam, omdat er daar wekelijks gemalen wordt en ik zo mooi wat opsteek van het hele maalproces. Jos vroeg mij om dit keer een stukje over de Bergzicht te schrijven. Dat wordt een kort stukje, omdat er niet heel veel bijzonders te melden valt. Aan één end sloot de klep van de Busselneus niet goed, en dat heeft Jos verholpen. Verder hebben Piet en ik drie weken geleden één van de twee kuipen uit elkaar gehaald en grondig schoongemaakt. Nu hebben we de tweede kuip uit elkaar liggen om die ook grondig schoon te maken. Dan kunnen we er weer even mee vooruit.

Van Gerrit Keunen, oud-medewerker van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ), nu Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), kregen we (via Aart Mul) een afdruk van een originele brief uit 1901 uit zijn archief, waarin de weduwe van de toenmalige molenaar Litjens, aan de brandverzekering laat weten dat zij “de schorsmolen afgeschaft hebben”; d.w.z. de schorssteen die er in gebruik was, had afgedankt/opgeruimd. De tijd van het eikenschors malen t.b.v. de leerlooierijen (o.a. in Cuijk) was toen al voorbij. Wel een mooi bewijsstuk dat ook in Gas-

Brief uit het archief van de brandverzekering Noord-Brabant over het afschaffen van de schorsmolen in de Bergzicht

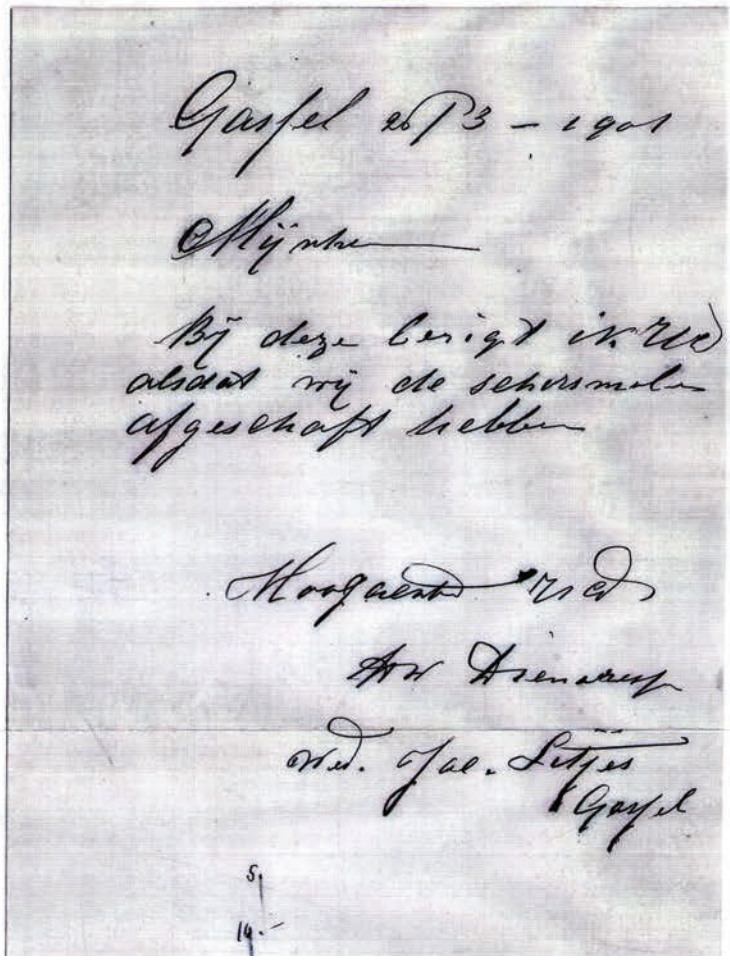

sel een deel van het jaar eikenschors (‘run’) gemalen werd, als aanvulling op het malen voor boer en bakker. Een mooie extra inkomensbron. Het eikenhakhout groeide toen nog in de omgeving van Gassel en Escharen (zie De Molenvriend nr. 111), en o.a. ook op de St. Jansberg bij Plasmolen.

Pieter de Haan - mede namens Jos, Jan en Piet

Ronde stenen bergmolen “De Reus”, Gennep

Afgelopen seizoen hebben we regelmatig om de twee weken op woensdag gedraaid, gemalen en het gras gemaaid, door de beperkende maatregelen zijn er amper bezoekers op de molen geweest. Voor het malen van de eenkoorn voor eigen gebruik hebben we het maalkoppel open moeten leggen om te reinigen, bij een van deze schoonmaakbeurten viel mijn oog op een in de zijkant van de bovenste molensteen aangebrachte inscriptie. Voor het verhaal achter deze inscriptie, zie artikel elders in dit blad.

Verder hebben we nog een (bekend) euvel met de aansluiting aan de kabel van de bliksemafleider. Bij deze kabel ontbreekt nl. de trekontlasting waardoor de kabel net achter de kabelschoen bijna is afgescheurd. Dit verbeterpunt wordt meegenomen met de werkzaamheden aan de molen door de molenmaker.

Peter, Coby, Jan, Jan

Zeskante Bergmolen, “Mariamolen”, Haps

Geen informatie ontvangen.

Slechte klem van de bliksemafleider van De Reus: door het ontbreken van trekontlasting en goede isolatie oxideert het koper en breken draden af.

Achtkante bergmolen “Gerarda” te Heijen

De meeste zaterdagmiddagen gedraaid, al dan niet met bezoekers. Klein onderhoud gedaan. Verder geen bijzonderheden te melden. Dat is eigenlijk ook goed nieuws.

Harry Kaak en Frans Rademakers

Stenen grondzeiler ”Joannusmolen”, Heumen

Ook de Joannusmolen in Heumen is weer actief!
In oktober 2020 heeft een groepje molenaars en leerlingen van de Zeldenrust uit Overasselt het plan opgepakt om ook deze molen weer volop te laten draaien. Meteen na de start lag er al een ontwerp bestemmingsplanwijziging voor de camping achter de molen op de plank. Men wil hier op ± 155 meter van de molen een hotel bouwen van 10 m hoog. Uiteraard past dit niet binnen de geldende molenbiotoopregeling in het huidige bestemmingsplan dus hebben we een zienswijze ingediend en onze bezwaren kenbaar gemaakt.
De windvang is op dit moment voor het gebied van zuidwest tot zuidoost (± 280 graden) al heel erg verstoord door de bomen die de afgelopen jaren daar vrij hebben kunnen groeien omdat hier nooit op gehandhaafd is. Reden waarom wij steeds eerst moeten kijken of de wind wel uit een goede hoek komt (zuidoost t/m zuidwest), alvorens met de molen te kunnen draaien. Zo niet, dan wijken we voor de opleiding uit naar de Zeldenrust in Overasselt of de Sint Annamolen in Nijmegen.

We hebben een groot deel van het achterstallige onderhoud opgepakt en na een klus-dag met molenaars en leerlingen van de Zeldenrust de molen weer in gebruik genomen.
Tijdens het regelmatig draaien wordt continu gewerkt aan het onderhoud:

- De staart is omdat deze zeer slecht is, met ijzers verstevigd;
- De wind- en steekborden zijn uitgenomen en opnieuw geschilderd;
- De verlichting was zeer slecht en is eveneens opnieuw aangelegd.
- Inmiddels is de zelfzwichting van deze molen weer losgemaakt en gesmeerd en werkt deze, weliswaar nog niet helemaal optimaal, maar al wel een heel stuk beter.

Het terrein rondom de molen is inmiddels ook aangepakt, onkruid is verwijderd, bestrating schoongemaakt en het gras wordt regelmatig gemaaid.
De elektrisch aangedreven maalstoel is ook weer zover dat deze functioneert.

De staart van de Joannusmolen wordt provisorisch verstevigd.

Schilderen van de windborden van de Joannusmolen

Binnenkort zijn de wind-aangedreven molenstenen aan de beurt om weer operationeel gemaakt te worden. De vloeren zijn bij de restauratie in de muren gelegd; mogelijk een reden waarom de molen zo vochtig is. Daarom zijn we gestart met het weer vrijmaken van de muren, zodat tocht ontstaat langs de binnenkant van de muren. Samen met het op kierstand zetten van ramen en luiken zou dit een verbetering moeten betekenen voor de vochthuishouding?
De molen is inmiddels ook voorzien van diverse informatiepanelen (zeilen).

In oktober hebben we 2 open weekenden georganiseerd, waarbij MIO's van de afdelingen Gelderland, Noord-Brabant en Limburg de gelegenheid hadden om kennis te maken met het zelfzwichtingsysteem op de Joannusmolen. Dit systeem komt in het zuiden slechts op 2 molens voor (ook in Fijnaart). Van deze uitnodiging hebben 12 MIO's gebruik gemaakt.

Inmiddels heeft ook begin oktober het overleg met de gemeente en de molenmaker plaats gevonden om het onderhoud voor de komende jaren op orde te krijgen. Volop activiteiten dus op de Joannusmolen.
Jammer genoeg hebben we 1 november de molen noodgedwongen weer stil moeten zetten omdat de staart nu zeer ernstige scheuren begint te vertonen en draaien in onze ogen niet echt verantwoord meer is. De staart en de korte spruit liggen klaar en we hebben de vraag gesteld aan molenmaker en gemeente om deze nu ook zo snel mogelijk te herstellen. Laten we hopen dat we niet weer een lange tijd stil komen te staan, net nu we weer regelmatig aan het draaien zijn.

molenaars van de Joannusmolen-Heumen

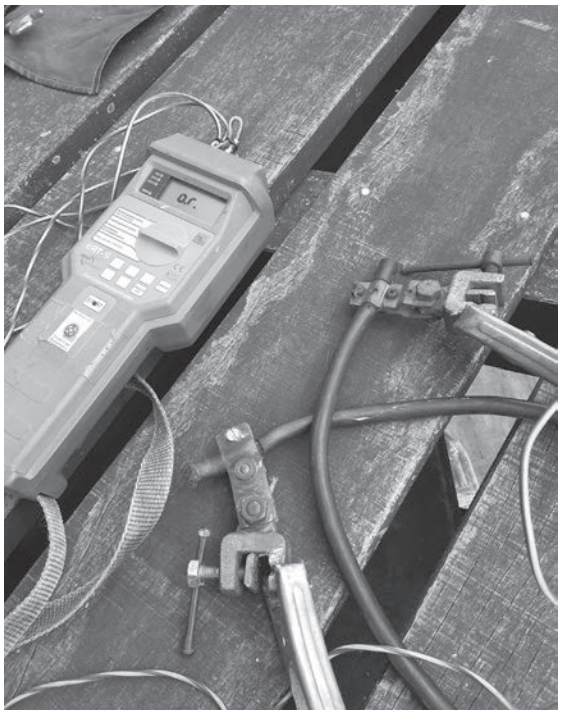

Doormeten van de bliksemafleider bij de Lindense Molen te Katwijk

Achtkante stellingmolen te Linden-Katwijk

We hebben de afgelopen periode toch kunnen draaien ondanks de hoge loods pal achter de molen. Twaalf augustus heeft de bliksemafleidingscontroleur van "Het Gilde" de installatie doorgemeten en geconstateerd dat de doorverbinding van de roeden en de bovenas niet goed is en dat de losse kabel van de roede naar de ringleiding niet deugt. Dus de molen is onvoldoende beschermd tegen blikseminslag. Drie jaar geleden was de installatie voor het laatst gecontroleerd en toen was alles in orde. Hieruit blijkt hoe belangrijk het is om periodiek de bliksemafleidingsinstallatie te laten controleren. Ik benadruk bij deze: maak gebruik van deze gratis services van "Het Gilde". Een blikseminslag moet netjes worden afgeleid.

Peter Simons en Rob Snel

Stenen bergmolen "De Korenbloem", Mill

Niets te melden, deze periode.

Peter Simons en Ramon Ligthart

Standerdmolen "Maasmolen", Nederasselt

Het is weer najaar geworden, gelukkig viel wat betreft het weer alles mee. Piet en ik hebben alle weken keurig netjes gedraaid en zelfs aardig wat gasten mogen ontvangen. Vooral de oude garde is in het najaar nog met de elektrische fiets op pad. Ook hebben we aardig wat bezoeken gehad van potentiële kopers van de Eco-huizen die waren uitgenodigd bij Joop de Vette. Joop heeft een paar maal een bijeenkomst gehouden voor deze groep kandidaten. Natuurlijk hebben we dit aangepakt om gelijk de molen te promoten en te vertellen wat we voor hen zouden kunnen betekenen. Op 7 oktober is er voor de Heumense molenaars een vergadering geweest met het doel de PiP plannen te bespreken. De monumentenwacht heeft zich de afgelopen twee jaar niet laten zien i.v.m. corona. Voor het nog lopende jaar 2021 hebben we voor de Maasmolen besloten om bij zeilmaker Sipke Koning twee nieuwe zeilen te bestellen voor de end 2 en 4. De Maasmolen verkeert heden in een prima conditie. Aan de binnenkant zijn er wel wat aandachtspunten, maar voorlopig kunnen we prima draaien. Een verrassende mededeling kwam nog van de gemeente Heumen. De gemeente heeft besloten af te zien van verkoop van de drie molens, zo is ons bevestigd.

Rob Snel, Piet Verbiesen

De molenberg in Oeffelt is gedeeltelijk afgegraven, waardoor de trekstang tussen de invaartmuren zichtbaar werd.

Bergmolen "De Vooruitgang", Oeffelt

Aart Mul en Pieter de Haan zijn beide geslaagd voor het examen van `de Hollandsche Molen`. Zij kunnen nu zelfstandig een molen gaan draaien. In Oeffelt is met de opleiding gestart: Albert Klarenberg (Boxmeer).
Onze molen is voorlopig gesloten wegens een ingrijpende restauratie. Voor opleiding en examentraining kunnen we terecht op de Martinusmolen in Beugen. Door werkzaamheden in Beugen is ook deze molen tijdelijk dicht geweest. Daarom hebben we tijdelijk geoefend op de Lindense molen in Katwijk.

De restauratie van "de Vooruitgang" is in volle gang. Op dit moment is de belt helemaal gerestaureerd. Na de bouwvakvakantie zullen de wieken eraf gehaald worden en gaat de molen in de steigers om minder last te hebben van weer en wind bij het onderhoud aan het metselwerk van de romp. We volgen de werkzaamheden en vorderingen nauwlettend en maken er regelmatig foto's van, om straks precies te weten hoe alles gedaan is.
Elders in dit nummer vindt u een uitgebreider verslag van de restauratie tot dusver (tot november 2021).

In augustus hebben we de molen in de Brabantse rouwstand gezet, wegens het overlijden van Jacqueline van Bergen, partner van Hans Heijs, op 14 augustus 2021 te Boxmeer. Als bestuurslid van de voormalige stichting Molens van de gemeente Boxmeer heeft zij veel voor onze molen gedaan. Denk aan de WC/keuken, die er zonder haar inzet niet gekomen waren. Elders in dit nummer een uitgebreider 'In memoriam' voor Jacqueline van Bergen.

John Houben, Theo van Bergen, Sonja Middelink

Standerdmolen "De Korenbloem", Oploo

Het zal niemand zijn ontgaan, de schilder is echt begonnen. En het wordt een hele klus, met naar wij verwachten een prachtig resultaat.
De timmerman van het schildersbedrijf repareert eerst de slechte plekken. Dit is echt nauwkeurig werk. Uit de aangetaste planken wordt het slechte gedeelte weggezaagd en een nieuw stuk ingezet. De wat kleinere beschadigingen worden met een vulmiddel behandeld.
Bij het demonteren van het kleedhoud rond de hoekstijlen kwam bij de linkerhoekstijl een zwaar aangetast deel tevoorschijn. Het is te zien dat deze schade er al heel lang in zat maar verborgen bleef. Hier zal de molenmaker aan te pas moeten komen. Jammer dat de werkzaamheden door grote drukte niet in de pas kunnen lopen met het schilderwerk. Anders hadden ook meteen de slof onder aan de staart en nog wat meer onderdelen vervangen kunnen worden. De Molenstichting wil te zijner tijd aan de oplevering van het schilderwerk extra aandacht schenken. Hierover komt nog nader bericht.

De Monumentenwacht heeft in de jaarlijkse inspectie de molen nagekeken. Een zorgelijk punt van aandacht is de rechter lange burriebalk. Deze buigt behoorlijk door en laat het begin van een breuk zien. Dit moet dus op vrij korte termijn aangepakt worden. Het voornemen is de balk uit te nemen, de breuk te repareren met kunsthars en dan weer terug te plaatsen. Hopelijk is hierna de gewichtsverdeling weer in evenwicht. Harry Beijk heeft de situatie bekeken, we mogen blijven draaien en de breuk monitoren. (PS: in september toch maar besloten om niet meer te draaien.)

De jaarlijkse keuringen voor de brandblussers en de bliksemafleiderinstallatie zijn ook gedaan. Het nieuwe gaffeltouw is klaar en samen met een nieuw luitouw doen ze alweer hun werk.

De schilders pauzeren even bij het werk aan de Korenbloem te Oploo

Het resultaat van het schilderwerk is een nieuw, maar wel historisch verantwoord aangezicht.

De speltoogst van dit jaar is mislukt. Er was een zeer lage opbrengst met kleine korrels en een vermoeden van schimmel. Geen graan dus om het meel op de ambachtelijke molen aan te bieden. We zullen, als de silo leeg is, moeten gaan inkopen.

Al jaren hebben we onze bezorgdheid over de molenbiotoop kenbaar gemaakt. In samenspraak met de gemeente houden we nu een soort logboek bij, waarin we de invloed van de drie grote eiken op het gedrag van de molen bijhouden. In het najaar worden de bomen 20% gesnoeid. Ook deze invloed moeten we dan bijhouden. Na een jaar wordt er dan geëvalueerd.

Sabine, Theo, Jan

De watermolen, Oploo

De Monumentenwacht heeft uiteraard ook deze molen geïnspecteerd. Hierbij kwamen niet echt schokkende gebreken aan het licht. Daarnaast inspectie van de brandblussers, de nooduitgangen met noodverlichting, de bliksemafleiderinstallatie en de controle op de legionellabacterie van de waterleiding. Een drukke boel dus! Zeker nu de molen deze zomer door kon draaien dankzij de overvloedige regen. Gelukkig heeft

Scheur in de lange burriebalk van de Korenbloem

het noodweer bij ons niet voor problemen gezorgd. De laatste drie jaren stond de beek droog, zou dit het gevolg zijn van de klimaatverandering?
In de molenkolk stikt het van de vis. Er wordt dan ook volop gevist. Helaas heeft de mooie vegetatie aan de waterkant hiervan te lijden.

Deze zomer zou het muurwerk bij het waterrad en het rad zelf worden aangepakt, maar door planningsproblemen en budgetproblemen wordt dit verschoven naar volgend jaar.
Er zijn vergevorderde plannen om voor een groot deel de molenbeek weer zichtbaar te maken. Nu loopt deze in de kern overkluisd. Het is natuurlijk een mooie blikvanger maar toch kijken we hier heel kritisch naar. En dan met name naar het waterpeil. Want de molenbeek is een grillige beek, met dan veel en dan weer weinig water. We zullen héél goed in de gaten houden dat de huidige peilen blijven gehandhaafd. Om het functioneren van de molen niet in gevaar te brengen.

Sabine, Theo, Jan

Nieuwe staart van de Zeldenrust te Overasselt

Nieuwe informatiepanelen (zeilen) bij de standerdmolen van Overasselt

Standerdmolen "Zeldenrust" Overasselt

Vanaf de verschijning van het vorige nummer van de Molenvriend was er aanvankelijk weinig te melden over de Zeldenrust. Eind oktober echter, had de molenmaker tijd om de staart aan te pakken. Dit was hard nodig. De slof raakte bij het kruien de kruipalen, de trapleuning was rot en een paar treden erg slecht. We zijn tevreden met het eindresultaat. Nu de schaliën op het dak nog, en de molen is weer tiptop in orde.

Daar er langzaamaan meer mensen de molen weten te vinden, is ook de fooienpot voller geworden. Zodoende hebben we onze spaaractie, informatiepanelen/zeilen, kunnen verwezenlijken.
Er is de afgelopen tijd minder gedraaid met de Zeldenrust. Dit omdat we bij gunstige wind, de Joannusmolen laten draaien.

Dankzij Henk, wordt er iedere week ook met de St. Annamolen in Nijmegen gedraaid. Met de hele ploeg is de molen goed onderhanden genomen voordat we konden draaien. Ook hier geldt, een draaiende molen trekt mensen aan, en niet alleen om te bezoeken maar ook om zich op te geven voor de opleiding. Dus binnen een maand konden we daar Mart, de eerste mio in Nijmegen, verwelkomen.
Inmiddels heeft zich een tweede persoon zich gemeld om mio te worden.

molenaars Zeldenrust te Overasselt

Watermolen "De Bovenste Plasmolen", Plasmolen

Tijdens de laatste draaidag van dit seizoen op 10 oktober 2021 kregen we bezoek van een filmploeg van de streekomroep RN7, die wat opnames hebben gemaakt van de molen. Deze opnames voor het programma "024 uur in de Regio" worden begin volgend jaar uitgezonden. De werkzaamheden voor de restauratie of herstelwerkzaamheden aan de molen zijn voorlopig doorgeschoven naar volgend jaar. De lekkage in de waterwerken is nog niet hersteld. Het aantal bezoekers aan de molen is door alle opgelegde maatregelen beperkt, hopelijk wordt volgend jaar alles weer normaal.

Eric van der Biezen (Stichting Bovenste Plasmolen) wees ons nog op een heel informatief filmpje op YouTube, met de titel: "Het verleden van 'Hotel de Plasmolen'", gemaakt door Sjaak Jacobs en Chris Visscher, met input van vele anderen (zie: www.youtube.com/watch?v=rCcpzd8FGaI).

Begin van de video over het verleden van Hotel de Plasmolen. Scan de code om de video af te spelen.

Er wordt een levendig beeld gepresenteerd van de historie van deze bijzondere plaats die nauw verbonden is met de historie van 'De Bovenste Plasmolen'. Al ver voor 1880 was het etablissement, eigendom van Baron Barthold van Verschuer, al bekend als 'Logement De Plasmolen' Het was ook de locatie van 'De Onderste Plasmolen', molenaar Matthias van der Grinten en zijn zonen Alphons en Harry schreven hier geschiedenis als voortvarende ondernemers. Na de brand in 2001 restte weinig meer dan de vroegere molenvijver.

Peter Pouwels, Theo en Karel

Stellingmolen "Luctor et Emergo", Rijkevoort

Medewerkers van de MvL-groep hebben 3 balkkoppen aangegoten met kunsthars. De balken maken onderdeel uit van de luizoldervloer en waren verrot. De sleutelstukken die er zaten om dit probleem te ondervangen zijn verwijderd. We krijgen nu regelmatig een enkele bezoeker op de molen en we hebben ook weer wat groepjes rondgeleid. Verder hebben we op een dag met weinig wind de vang verstoken. De vangbalk hing bijna op de vloer en bij het opleggen van de vang bij flinke wind stond je een tijdje met een slap touw in je handen te wachten tot de vang aangreep. Dat probleem is nu opgelost en met ons systeem van met wiggen verstelbare rust en rijklamp kun je tijdens het draaien de vang afstellen als deze ergens sleept, dus dat is in Rijkevoort geen langslepende procedure. Voor de zorgboerderij waarvoor we malen hebben we nog een paar zakjes veldbonen van vorig jaar staan en voor het komend jaar staat er gerst op het menu. Dus dat wordt weer lekker stoffen.
Ook hebben we de definitieve vergunning gekregen voor het aanleggen van een toilet in de molen, dat wordt een mooie winterklus.

Mari, Petro en Paul

Stenen bergmolen "De Heimolen", St. Hubert

Sinds 29 juni heeft 'De Heimolen' weer twee molenaars. Aart Mul liep al enige maanden mee om met deze molen vertrouwd te raken, maar nu hij geslaagd is, mag hij ook zelfstandig draaien. Nu kan de molen ook open zijn en draaien als Walter verhinderd is. De eerste gelegenheid was al op 3 juli, toen de begeleidster van de parochie 'De Goede Herder', Mw. Mariska Gijsbertsen met enkele communicantjes en één moeder een bezoek brachten bij hun dorpsmolen, 'de Heimolen'. Een traditie waar we graag aan meedoen. Ze hadden een leuke verrassing meegebracht. Een vliegertouw waaraan 10 kleurige papieren molentjes waren bevestigd. Zelf gemaakt! Nu een sieraad op de maalzolder en een herinnering aan dit bezoek. Op vrijdag 9 juli werd de molen weer getaxeerd door de

De Heimolen in de geboortestand voor de geboorte van Job, kleinzoon van Walter Cornelissen

verzekering, door een molenexpert van Quëndag & Silberman. Geen verrassingen.
Sindsdien vrijwel iedere zaterdagmiddag open geweest voor bezoek en is er gedraaid als er voldoende wind was. Het informatie-kastje voor de molen weer compleet gemaakt met een info-blad.
Regelmatig het gras op de belt gemaaid, dat deze natte zomer uitbundig groeide. Nu de beperkingen door corona wat minder zijn geworden kwamen er ook weer meer bezoekers naar en in de molen. Mensen uit de omgeving en vakantiegangers. We hebben wat nieuwe informatiebladen en kleurplaten neergelegd die bezoekers mee naar huis kunnen nemen om nog wat na te genieten van hun bezoek. Ook wat foto's en toelichting aan de binnenkant van de invaartdeur aangebracht, om bezoekers direct bij binnenkomst iets te kunnen vertellen over de molen en haar historie.

De dynamiek van de insecten in de molen was in deze periode weer opmerkelijk en interessant. We begonnen in mei-juni met heel veel lieveheersbeestjes. Daarna kwamen de dikke zwarte vliegen. Na het oogsten van de mais weer een invasie van de kleine 'torenvliegjes' in de kap en tenslotte weer lieveheersbeestjes (maar nu donkere) die een beschutte plaats zoeken voor de winter.
In de laatste week van oktober het gevlucht in de Brabantse vreugdestand gezet om de geboorte van het 2e kleinkind van Walter (Job), ook via de molen bekend te maken.

de molenaars van de Heimolen

Bergmolen "Rust na Arbeid", Ven-Zelderheide

Alles is prima op de 'Rust na Arbeid'. Afgezien van enkele kleine reparaties gebeurde er niet veel. Op 18 juli hadden we weer „creatieve rondje in het Ven": www.ven-zelderheide.nl/images/dorpsblad/282021.pdf
De route liep langs de molen. Op die zondag bij mooi weer en voldoende wind waren er meer dan 40 geïnteresseerden in de molen. Meestal in groepjes van 2 of 4. Als er al bezoek was, moest de volgende buiten wachten. Alles gedaan volgens de geldende coronaregels.
Dit is de kleine vervanger van ons molenfeest zolang we het niet echt mogen vieren.

Ludger Pauls

Hoog water bij de watermolen van Vierlingsbeek, het informatiepaneel blijft maar net droog.

Waterrad van de watermolen Vierlingsbeek

In de molenvriend nr. 108, juli 2020, berichtten we u over de voltooiing van de renovatie van dit monument dat ook behoort tot het historisch molenbezit in het "land van Cuijk e.o. Meestal is er niet veel te melden over dit monument dat gelukkig door velen wordt bezocht.
Maar in juli van dit jaar werd dat anders. Het terrein van de watermolen staat via de monding van de molenbeek in open verbinding met de Maas. Bij extreem hoogwater in de Maas gaat het terrein van de watermolen dan ook onder water. Het laatst in 1995. In juli was dit weer het geval. Uit voorzorg was de generator al losgemaakt en omhoog getakeld. Op 18 en 19 juli stond er meer dan een halve meter water. Gelukkig bleef het water net onder de vitrines met documentatie en foto's.

Standerdmolen "De Hamse Molen te Wanroij

Het nieuwe koppel stenen ligt klaar, we wachten op Beijk om het te plaatsen. Verder gaat alles z'n gangetje.

de mulders Jan, Jos en Martijn

Ik heb ook een paar vragen over onze molen: het betreft de ster op de zijkant en een inkeping in de standerd.

De ster: Eerst was het een 8-puntige ster. Rond 1945-1950 een 5-puntige ster en later weer een 8-puntige ster. Wat zou de reden zijn van de 5-puntige? Een nieuwe ster moet geheel opnieuw uitgezet worden, overschilderen van de oude is veel eenvoudiger.
Wat ik kan bedenken is: het geloof of iets in de molenaarsfamilie?

Verder hebben we een uitgekapt gat in de standerd 17 cm breed x 48 cm hoog en de diepte loopt van beneden 15 cm naar boven 10 cm, het gat is bereikbaar vanaf twee zolders. Omdat de molen om de standerd draait (kruien), is het niet voor een olielamp. Ook zou het gat dan zwart moeten zijn.
Iemand een idee? Het is misschien niet toevallig dat er precies een jeneverfles in past. Zou dat de functie van deze inkeping gewest zijn.? We hebben het maar even geprobeerd met een lege fles.

mulder Jan

De uitsparing in de standerd lijkt wel gemaakt voor een jeneverfles

www.boladviseurs.nl

bol

- Accountancy
- Fiscaal
- Juridisch
- Corporate Finance
- Internationaal
- HRM

BEIJK

molenmakers
boutrestaurateurs

Beijk Molenbouw BV
Rimpelt 15a, 5851 EK AFFERDEN
tel. 0485-531910, fax 0485-532305
www.beijk.biz

MOLENSTEENMAKERIJ

HANS TITULAER

voorheen
HEINRICH VAN HEES

Alle soorten molenstenen, scherpdienst, afstellen,
maaltechnisch advies.
Onderhoud aan oliestenen en pelstenen.
Restauratie van stenen en maalstoelen.
Kweernen, wrijfstenen, demo-steentjes.
Kneus- en scherphamers.

www.molenstenen.nl

Werkplaats: Eendenpoelseweg 6a, 6581 AB Malden, Nederland
Tel.: 0031 (0)24 696 36 54 / 0031 (0)6 53 66 76 86
E-mail: molensteenmakerij@planet.nl

Powered by HAVENS Since 1845

Voor ieder dier het juiste voer!
www.havens.nl

Meer informatie?
Tel.: (0478) 638 238
info@havens.nl